

POSUDEK

oponentky na bakalářskou práci

Příjmení a jméno studentky:	Švábová Dominika
Téma bakalářské práce:	Výuka populárního zpěvu na základních uměleckých školách
Vedoucí práce:	Mgr. Jana Poláčková
Oponentka práce:	MgA. Alena Špačková

Téma

Autorka zpracovává téma, které považuji za aktuální. Populární zpěv je totiž většině dětí a mladých lidí u nás bližší než zpěv klasické hudby, a díky hojnějšímu zastoupení předmětu „Populární zpěv“ v základních uměleckých školách se může rozšířit počet zájemců o zpěv vůbec. Svými doporučeními i upozorněními na rizika během výuky může práce přispět k posílení odbornosti učitelů populárního zpěvu na ZUŠ, tím zvýšit kvalitu výuky zmiňovaného předmětu i zájem o něj, a tak prohloubit muzikálnost v naší populaci.

Zaměření

Práce seznamuje se základním vývojem výuky zpěvu spojeného s historií pěveckých škol. Dále seznamuje se základy pěvecké techniky. V praktické části popisuje tři současné metodické způsoby výuky zpěvu na ZUŠ. Na základě tří rozhovorů poukazuje na rozdílné metody výuky populárního a klasického zpěvu a zároveň dává návody, jak vyučovat, zlepšit a povýšit základy populárního zpěvu na ZUŠ u nejmladších žáků. Hlavní cíl je stát se podkladem pro přípravu budoucích pedagogů.

Metody práce

Studentka obsah práce staví na svých vlastních zkušenostech, získaných studiem populárního zpěvu na pražské konzervatoři, během krátké pedagogické praxe v základní umělecké škole a v průběhu individuálních lekcí poskytnutých dospělým žákům v soukromí. Uvedené zkušenosti pak doplňuje či porovnává s informacemi získanými z elektronických zdrojů, studiem literatury a konzultacemi se specialisty v oboru.

Formální podoba práce

Grafická podoba

Předložená práce rozsahem přesahuje stanovenou normu. Celkový rozsah práce je 77 stran, rozsah vlastního textu tvoří 68 stran. Počet řádků na stránce, řádkování i způsob citace odpovídají předepsané normě. Vlastní obsah textu člení autorka na teoretickou část (9 kapitol, str. 8 – 34) a část praktickou (4 kapitoly, str. 35 – 74). Práce obsahuje prohlášení (chybí datum), poděkování, anotaci a klíčová slova v českém i anglickém jazyce, seznam použitých zkratk, obsah, úvod, závěr, seznam použité literatury a internetových zdrojů. Úvod, bez zjevného důvodu, je nelogicky zařazen do textu teoretické části.

Jazyková a stylistická úroveň

Práce je celkem čtivá. Občas autorka užívá i tvary knižní češtiny, které neovládá (např. přechodník na str. 75 „autor, inspirujíc se“ namísto „autor, inspiruje se“). V určitých přejetých slovech dodržuje dnes již neplatný pravopis (na str. 8 „genese“ namísto „geneze“, na str. 38 „positivní“ namísto „pozitivní“). V textu se často objevují další chyby:

a) gramatické

V textu najdeme minimálně 54 překlepů a pravopisných chyb, z nichž za nepřijatelné považuji chyby ve shodě podmětu s přísudkem (str. 70 „věci, které se nezdařili anebo dařili“, str. 31 „vědomosti by měli zasahovat“, str. 15 „hudební směry se setkali“, a ve tvarech podstatných jmen a přivlastňovacích zájmen (str. 15 „Beethovenovi 5. symfonie“, str. 32 pochopení žákovi psychiky“, str. 50 „zapiši žákovy v notách“, str. 59 „staršímu žákovy“).

b) významové

V názvu 8. kapitoly namísto „první vyučovací hodina“ čteme „první vyučující hodina“, na str. 35 „rozhovor s otevřenými odpověďmi“ namísto „rozhovor s otevřenými otázkami“, na str. 72 „měl by hledat vztyčné body rozhovoru“ namísto „měl by hledat styčné body...“).

c) stylistické

Na str. 15 „v populární hudbě se mnohdy objevuje inspirace v klasické hudbě“ namísto „v populární hudbě se mnohdy objevuje inspirace klasickou hudbou“, na str. 15 „interpreti se snoubí“ namísto „snoubí se populární zpěv s klasickou hudbou“, na str. 36 čteme „autor, začínající učitelka, je absolventem“ namísto „autorka, začínající učitelka, je absolventkou“, na str. 35 „přístupy na způsob výuky“ namísto „přístupy ke způsobu výuky, na str. 27 vyjádření téhož zdvojeně „tělesná aktivita a fyzická aktivita“, na str. 35 vyjádření téhož zdvojeně „zásadním a základním, cílem“, na str. 37 „vzít v zřetel“ namísto „vzít v potaz“ nebo „mít na zřeteli“).

Obsah práce

Předložená práce působí nedotaženě, protože se zabývá vytyčenou problematikou povrchně. Vnímám čtyři příčiny:

1) neproporčnost teoretické části

Pojmu „populární zpěv“ se autorka věnuje pouze na jedné straně textu (str. 14). Ve zbytku třístránkové kapitoly se věnuje výkladu o vzájemném ovlivňování hudebních směrů, o zpěvácích a dalších hudebnících obecně. V závěru zmiňované kapitoly namísto shrnutí specifík populárního zpěvu autorka uvede, že „hudbu je třeba brát jako jednotnou sféru“ (aniž jakkoli argumentuje).

V souladu s názvem práce jsem očekávala aspoň stručně rozpracované informace např. z těchto oblastí: co tvoří hranici mezi populárním a klasickým zpěvem, talentové zkoušky budoucího žáka populárního zpěvu, osnovy a časová dotace jmenovaného předmětu, podmínky absolutoria 1. a 2. cyklu ZUŠ, možnost uplatnění žáků ve školním orchestru, společné návštěvy učitele a žáků na koncertech populární hudby, řešení případů, kdy žák neprospívá, srovnání dřívějších metod výuky populárního zpěvu (byly-li jaké), a těch současných (Jo Estill, Catherine Sadolin, Karel Hegner, Valborg

Werbeck-Svärdströmová, Blanka Morávková...), postavení ZUŠ v konkurenci soukromých škol populárního zpěvu adal.

2) nedostatek argumentace a konkrétnějšího vyjádření k informacím získaným studiem literatury

Studentka se spokojí s prostým konstatováním a často jen text naplňuje nic neříkajícími či nekonkrétními frázemi (str. 71 „na úplném počátku má popul. a klasic. zpěv mnoho společného“, ovšem autorka nevyjmenuje, co všechno má na mysli, str. 71 „Teprve průběh výuky vede k odlišnému pojetí obsahu a náplně pedagogické práce v dalších směrech“ – tato informace je uvedena v praktické části práce bez konkrétních souvislostí). Podobně, jak autorka uvádí příklady spolupráce populárních a operních zpěváků, měla by uvádět příklady i v dalších částech práce (na str. 9 chybí příklad pěvecké školy spojené s osobností pěvce, na str. 9 chybí příklad „nepřehledných formulací“ nebo „naprosté nevyváženosti a nejednotnosti názorů pedagogů“, na str. 28 „Rozdílů mezi populárním a operním zpěvem je mnoho“ bez jediného konkrétního uvedeného rozdílu).

Požadavek konkrétnosti se vztahuje i na rozhovory s respondenty, kdy třetí respondentka odpovídala většinou velmi obecně, a někdy se odpovědi vyhnula úplně (např. jak nacvičuje brániční dýchání).

3) Nepřesné odborné vyjádření a odborně chybné informace

Druhá část páté kapitoly nese název „Tvoření hlasu a hlasová technika“. Přitom tvoření hlasu je nedílnou součástí hlasové techniky, jak sama autorka později v textu svým výkladem dokládá. Stačí tedy název „Hlasová technika“.

Hlasovou hygienu autorka řadí do páté kapitoly nazvané „Základy pěvecké techniky“. Hlasová hygiena však součástí hlasové techniky není.

Devátou kapitolu studentka nazvala „Známkování – klasifikace“. Považuji to za zdvojení - český výraz a zároveň přejaté slovo vyjadřující totéž. Výstižnější mi připadá „Hodnocení žáků“.

Na str. 14 není zřejmé, co autorka myslí pojmem „umělecká hudba“.

Na str. 16 autorka uvádí, čemu se musí zpěvák věnovat: „ovládnutí techniky hlasu, dále tvorby tónu, znalost a ovládání zpěv. rejstříků, vedení hlasu...“. Přitom tvorba tónu, znalost a ovládání zpěvních rejstříků i vedení hlasu spadá do hlasové techniky.

Na str. 16 působí nesmyslně pojem „pohybová vlastnost“.

Na str. 16 není zřejmé, koho autorka má na mysli, když uvádí „reprodukční umělci“.

Na str. 16 autorka píše o hudebnících, i když má na mysli pouze skladatele.

Na str. 18 autorka uvádí příklady vysokých uměleckých škol: „akademie múzických umění, DAMU a akademie výtvarných umění“ jako by nevěděla, že Akademie múzických umění má tři fakulty (HAMU, DAMU a FAMU).

V práci chybí zcela jasné zdůvodnění uvedeného pravdivého tvrzení „dechová technika je stěžejní podmínkou pro kvalitní a kultivovaný zpěv“.

Autorka uvádí informaci „zpomalit dýchání“, aniž vysvětlí, jak to udělat (prodloužit výdech).

Na str. 22 nepřesné vyjádření „neustálé proudění vzduchu do rezonance“ namísto do „rezonančních dutin“.

Na str. 23 chybí vysvětlení, proč „je zásadní provádět dechová cvičení jen krátce“.

Pojem „lidský zvuk“ není odborným vyjádřením. Přitom na jiném místě v textu autorka přesný pojem (primární tón) užila.

Na str. 24 rozdělení dutin považují za zmatečné.

Na str. 24 čteme „hrtan je tvořen z chrupavek, štítné a prstěncové“. Přesně a správně je „v hrtanu je pět chrupavek - tři nepárové (štítná, prstěncová a příklopka hrtanová) a dvě párové (hlasivkové)“.

Na str. 26 „samohlásky jsou tvořeny jen volnou ústní dutinou“. Ve skutečnosti při tvoření samohlásek pracuje i jazyk (ve směru svislém a vodorovném).

Na str. 26 ve výčtu samohlásek autorka uvádí „i“ a „y“. Přitom ve výslovnosti čeština tvrdé a měkké „i“ nerozlišuje. Proto platí informace, že máme pět samohlásek krátkých a pět dlouhých, nebo zjednodušeně pět samohlásek.

Na str. 26 neúplné dělení samohlásek na „přední, zadní a střední“. Chybí jejich dělení na vysoké, střední a nízké.

Na str. 26 autorka píše „samohlásky“ a jako příklady uvádí „p,t,k,..“, což jsou konsonanty.

Na str. 26 bezdůvodně uvádí dvakrát stejnou řadu neznělých souhlásek.

Na str. 26 úplně chybí informace o souhláskách nepárových a jejich znělosti.

Na str. 27 v kapitole Artikulační technika autorka píše o podmíněnosti hlasového, nikoli artikulačního projevu, a dále pak o vývoji lidského hlasu, co můžeme v hlasu vycítit a o dělní lidských hlasů, což do problematiky artikulace nepatří.

Na str. 27 Informace „Hlas je nástroj nacházející se přímo v našem těle“ je nepravdivá. Mohu ji považovat za nadsázku či řečnickou figuru, která do seriózní bakalářské práce nepatří.

Na str. 24 autorka zjednodušeně uvádí, že v hrtanu jsou dvě chrupavky. Ve skutečnosti v hrtanu najdeme 5 chrupavek (tři nepárové a dvě párové).

Na str. 33 je v programu první hodiny uveden bod č. 5: „po několika proběhlých hodinách“.

4) Nízký počet respondentů

Práce s prameny a literaturou

Studentka použila ve své práci informace z 9 knižních publikací v českém jazyce (z toho 3 jsou vydané po roce 2000) a 2 elektronické zdroje.

Seznam použité literatury obsahuje všechny potřebné údaje.

Cizojazyčné publikace seznam literatury neobsahuje.

Celkové hodnocení

Přestože jsem přesvědčená, že autorka má dobré předpoklady stát se kvalitní pedagožkou populárního zpěvu, nepodařilo se jí splnit její hlavní cíl – aby se text stal podkladem pro přípravu budoucích pedagogů populárního zpěvu. Informace jsou neúplné či nepřesné, tvrzení v textu uvedená nejsou vždy zdůvodněná, praktická doporučení jsou omezená.

Rovněž po formální stránce hodnotím práci jako nepřijatelnou.

Vzhledem k tomu, že práce nesplňuje požadavky kladené na bakalářské práce, k obhajobě ji nedoporučuji.

V Praze 10. srpna 2020

MgA. Alena Špačková